

1.11.2018

Sosiaali- ja terveystoimialan yksiköille

SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAINEN LIIKKUMISEN TUKI

Voimassa	1.11.2018–1.11.2028
Kumoo	Ohje: Sosiaalihuollon pysyväisohjeen PYSY111, 30.3.2017
Asiasanat	kuljetustuki, liikkumisen tuki, ikääntyneet, ydintoiminnot, sosiaalihuolto

Liikkumista tukevat palvelut, Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 23 §

Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:

- 1) julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla;
- 2) saattajapalveluna;
- 3) ryhmäkuljetuksina;
- 4) korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset;
- 5) muulla soveltuvalla tavalla.

Yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla.

1.11.2018

Tavoite

Sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävä liikkumisen tuki on osa itsenäisen asumisen tukemista.

Myöntämisen perusteet

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki on tarkoitettu henkilöille joilla liikuntakyvyn heikkeneminen vaikeuttaa merkittävästi julkisten liikennevälineiden käytön yksin tai saattajan kanssa, mutta joita ei katsota vaikeavammaisiksi kuljetuspalvelujen suhteen.

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki on määrärahasidonnainen ja harkinnanvarainen etuus. Päätökset tehdään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassaoleviksi, mikäli asiakkaan tilanteessa ei ole odotettavissa muutosta. Tällaisia seikkoja voisi olla esimerkiksi tiedossa olevat tulevat muutokset taloudellisessa tilanteessa tai liikuntakyvyssä.

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tukea voidaan myöntää henkilöille, joilla itsellä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia järjestää muutoin liikkumistaan. Haettaessa tukea, tuen tarve arvioidaan hakijan elämäntilanteen, elinympäristön ja vamman tai sairauden aiheutuvien toimintarajoitteiden perusteella.

Asiakkaan tulee myös itse ilmoittaa olosuhteissaan tapahtuneista muutoksista.

Matkoja ei voi käyttää Kelan korvaamaan terveyden- ja sairaanhoitoon eikä Kelan korvaamaan kuntoutukseen liittyviin matkoihin.

Mikäli toimintakyvyn heikentyminen ei ole kokonaan esteenä julkisten liikennevälineiden käytölle, ohjataan asiakkaita käyttämään ensisijaisesti palvelulinjoja ja kaikille soveltuvaa matalalattiaista julkista joukkoliikennettä.

Jos asiakas hakee ensisijaisesti vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua tai asiakasta ei katsota vaikeavammaiseksi kuljetuspalvelujen suhteen, selvitetään erikseen sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen tarve.

Haettaessa ShL:n mukaista liikkumisen tukea hakemukseen liitetään lääkärintodistus tai muu terveydenhuollon antama selvitys, josta selviää

1.11.2018

riittävän kattavasti asiakkaan toiminta- ja liikkumiskyky. Myös lomaketta ”Lääkärintodistus vammaispalvelulain mukaisen kuljetustuen tarpeesta” voidaan käyttää.

Ennen päätöksen tekemistä asiakas tulee pääsääntöisesti tavata, jotta voidaan selvittää asiakkaan liikkumisen tuen tarve ja häntä voidaan opastaa myös julkisten liikennevälineiden käytössä, milloin se on asiakkaalle mahdollista. Liikkumisen tuen tarpeen selvittämiseen kuuluu asuinympäristön ja liikkumisen apuvälineiden käytön huomioiminen.

Tulorajat

Arvioitaessa asiakkaan tarvetta sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumisen tukeen kuljetustukena, tulee myös huomioida asiakkaan tosiasialliset mahdollisuudet kustantaa matkansa itse. Bruttotulojen ylärajat ovat 1 689 euroa/kk yhden hengen talouden ja 3117 euroa/kk kahden hengen talouden osalta (Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 16.6.2015 § 217).

Varallisuusrajat

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 1.3.2016 kokouksessaan ottaa sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisessä käyttöön varallisuusrajat seuraavasti: tilisäästöt 5000 €/yhden hengen talous, 7000 €/kahden hengen talous, muu varallisuus yhteensä 25 000 €/talous. Varallisuudeksi katsotaan valtion verotuksessa viimeksi vahvistettu hakijan verotettava varallisuus. Varallisuuteen ei kuitenkaan lueta hakijan vakituista asuntoa.

Päätöstä tehtäessä huomioon otettavat tulot

Päätöstä tehtäessä kuukausituloina otetaan huomioon palvelun käyttäjän sekä hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön

- veronalaiset ansiotulot (bruttotulot),
- veronalaiset pääomatulot (bruttotulot) sekä
- verosta vapaat bruttotulot.

Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, kuukausituloina otetaan huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskimääräinen kuukausitulo.

Edellä mainitusta poiketen veronalaisina tuloina voidaan ottaa huomioon asiakkaan viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut

1.11.2018

veronalaiset tulot korotettuna niillä prosenttimäärillä, jotka verohallitus vuosittain antamissaan päätöksissä ennakkoperinnän laskemisperusteista määrää.

Jos tuloina otetaan huomioon pääsääntöisesti henkilön viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut veronalaiset tulot, henkilön palkka tai eläketodistusta on syytä käyttää bruttotulojen selvittämiseen lähinnä niissä tapauksissa, joissa henkilön olosuhteissa on viimeksi toimitetun verotuksen jälkeen tapahtunut olennainen muutos (esim. eläkkeelle jääminen tai perhesuhteissa tapahtuneet muutokset).

Ilmoittamalla verotoimistoon asiakkaan nimen ja henkilötunnuksen voi kysyä asiakkaan veronalaisia tuloja. Verotoimisto lähettää vastauksen postitse.

Verolipusta ilmenevien tulojen lisäksi otetaan huomioon myös verosta vapaat tulot sekä esimerkiksi lähdeveron alaiset muut kuin ansiotulot.

Tulot joita ei oteta huomioon

Tuloina ei oteta huomioon:

- lapsilisää,
- vammaisetuksista annetun lain (570/2007 ja 1050/2009) mukaista etuutta (alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki, ruokavaliokorvaus ja veteraanilisä),
- lapsen hoitotukea,
- kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta,
- asumistukea,
- tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja,
- sotilasavustusta,
- rintamalisää, (ylimääräinen rintamalisä otetaan tulona huomioon),
- opintorahaa,
- aikuiskoulutustukea,
- opintotuen asumislisää,
- toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta,
- kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusraha etuuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta,
- julkisista työvoimapalveluista annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta,
- opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia,

1.11.2018

- perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tuloista tehtävät vähennykset

Tulojen vähennyksenä otetaan huomioon palvelun käyttäjän suorittamat elatusavut ja tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset sekä kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (syytinki). (Asiakasmaksuasetuksen 30 §)

Sotainvalidit

15 %:n sotainvalidit ovat 1.7.2015 muutetun sotilasvammalain perusteella ovat vapautettu tulojen selvittämisestä ja matkojen omavastuuosuudesta.

Asiakasprofiili

Kunkin palvelunkäyttäjän yksilölliset tarpeet ja elämäntilanne otetaan huomioon ja kirjataan asiakkaalle tehtävään asiakasprofiiliin, jonka vammaisten sosiaalityön kuljetuspalvelun sosiaaliohjaaja laatii yhteistyössä asiakkaan kanssa. Asiakasprofiiliin teknisestä ylläpidosta matkanhallintajärjestelmässä huolehtivat vammaisten sosiaalityön toimistosihteerit. Asiakasprofiilissa on huomioitu vamman tai sairauden aiheuttamat rajoitukset sekä niistä aiheutuva tarve esimerkiksi poikkeaviin kuljetusjärjestelyihin. Helsingin Matkapalvelu järjestää asiakkaiden matkat asiakasprofiileissa annettujen tietojen perusteella.

Päätöksenteko

Päätöstä tehtäessä lähtökohtana on aina asiakkaan kokonaistilanne. Päätöstä ei voi tehdä pelkästään asiakkaan tulojen perusteella. Mikäli asiakkaan kokonaistilanteen perusteella päädytään myönteiseen päätökseen, sosiaaliohjaaja tekee päätöksen ja antaa päätöksen vammais palvelun toimistosihteerille, joka kirjaa päätöksen matkanhallintajärjestelmään. Liikkumisen tuki myönnetään sen kuukauden alusta lukien, jolloin hakemus on saapunut sosiaali- ja terveystoimialalle. Ennen myönteistä päätöstä hakemiskuukauden alusta tehdyistä matkoista asiakkaalle voidaan korvata kohtuulliset kuljetuskustannukset kuitteja vastaan jälkikäteen. Asiakkaalle ilmoitetaan kirjeitse hakemuksen saapumisesta sosiaali- ja terveystoimialalle. Päätöksen kuittien korvaamisesta tekee vammaisten sosiaalityön kuljetuspalvelun sosiaaliohjaaja.

1.11.2018

Muuttaminen kaupungin sisällä

Asiakkaan siirtyessä toisen toimipisteen asiakkaaksi, lähettävä toimipiste huolehtii, että päätös on voimassa ja tarve palveluun jatkuu, kunnes asiakkaalle on tehty päätös uuden alueen toimipisteessä. Matkanhallintajärjestelmässä asiakkuutta ei lopeteta.

Asiaksmaksu

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen mukaisesti asiakas maksaa pääsääntöisesti matkojen asiakasmaksun (omavastuuosuuden) kuljettajalle. Sosiaali- ja terveyslautakunta on vahvistanut asiakkailta perittävän omavastuuosuuden määrän.

Omavastuuosuus vastaa julkisesta joukkoliikenteestä perittävää maksua.

Matkojen määrä

Tarpeen mukaan enintään kuusi (6) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Matkustajan henkilöllisyyden toteaminen

Matkan yhteydessä asiakkaan tulee pyydettyä todistaa henkilöllisyytensä virallisella henkilöllisyystodistuksella.

Maksuväline

Osassa matkoja maksuvälineenä käytetään maksukorttia.

Matkojen järjestäminen

ShL:n mukaiset matkat tilataan Helsingin Matkapalvelusta siten kuin Helsingin Matkapalvelun asiakasohje määrittelee. Palveluun voidaan tarvittaessa liittää inva- ja/tai saattajalisä ja porrasavustus.

1.11.2018

Alueelliset rajat

Liikkumisen tukea myönnetään Helsingin lisäksi seuraaviin lähikuntiin: Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Sipoo.

Seuranta

Ajettujen matkojen seurannassa ja valvonnassa noudatetaan vammaispalvelun kuljetuspalvelun seurannassa, tarkastamisessa ja matkakustannusten takaisinperinnässä käytettäviä ohjeita.

ShL:n mukaista liikkumisen tukea saavia koskevat samat ohjeet liittyen kuljetuspalvelun järjestämistapaan mitkä on mainittu vpl:n kuljetuspalveluohjeissa.

Lisätiedot:

Vammaisten sosiaalityötä koskevat kysymykset: sosiaalityön päällikkö Jonna Weckström (310 89545), jonna.weckstrom@hel.fi

Kuljetuspalvelujärjestelmää koskevat kysymykset: kuljetuspalvelupäällikkö Tuomas Päivinen (310 51991), tuomas.paivinen@hel.fi

Toiminnansuunnittelija Merja Jäntti (310 43715), merja.jantti@hel.fi

Juha Jolkkonen

toimialajohtaja

Maarit Sulavuori

palvelukokonaisuuden johtaja